

Płytki posadzkowe - terakota

Wilfried Zapke - Tłumaczył Bronisław Bartkiewicz

Płytki posadzkowe to przeważnie kwadratowe lub prostokątne płytki o długości krawędzi do 40 cm. Ostatnio znowu zyskały na znaczeniu płytki w kształcie wielokątów. Mozaika o małych lub średnich wymiarach dostarczana jest w postaci prefabrykowanych arkuszy na nośniku tkaninowym lub papierowym. W zależności od wielkości płytek grubość materiału zmienia się w przedziale 4 - 11 mm.

Wytwarzanie

Materiałem wyjściowym do produkcji płytek jest glina. Najpierw należy ją uwolnić od ciał obcych i zanieczyszczeń, drobno zmielić i zarobić z dodatkiem wody, skalenia i barwników (tlenków metali). Po zakończeniu tych czynności przygotowaną surową glinę wciska się pod wysokim ciśnieniem do form w kształcie płaskich płyt i wypala w temperaturze powyżej 900 !C w dużych piecach.

Płytki formowane ręcznie są dzisiaj wyjątkową rzadkością i są zdecydowanie droższe od produkowanych metodą przemysłową.

Glazura, mówiąc ogólnie, nakładana jest w trakcie drugiego wypalania w temperaturze 1200 !C na wcześniej wypalone płytki. Składa się ona z krzemianów - np kaolinu (rzadsza odmiana gliny), zmielonego kamienia (skalenia i kwarcu) i mączki szklanej, do których mogą być dodawane tlenki metali w celu barwienia i podwyższenia gładkości powierzchni.

Tak zwane wykładziny Cotto są to płytki nieglazurowane. Produkowane są z wysokiej jakości glinki lub specjalnej mieszanki. Ich powierzchnie są albo gładkie, pofałdowane, lub ozdobione ornamentami.

Układanie

Układanie odbywa się na konwencjonalnej zaprawie, warstwie o grubości 2 do 3 cm, która wyrównuje nierówności podłoża, lub na tzw. cienkiej warstwie, tzn. na warstwie kleju grubości 5 - 10 mm.

Szczeliny mają szerokość ok. 5 mm i są wypełniane po związaniu zaprawy cementowej z podłożem, lub w przypadku szczelin dylatacyjnych - trwale elastyczną masą uszczelniającą.

Konserwacja

Codienne czyszczenie przeprowadza się odkurzaczem ze szczotką, lub przez wycieranie na mokro z dodatkiem mydła. Przy ewentualnych pozostałościach cementu lub zmętnieniu płytek należy zastosować specjalny preparat do czyszczenia, nie zawierający fluoru. Fluor bowiem zawsze uszkadza nieglazurowaną powierzchnię płytek. Nie zaleca się również stosowania kwasu solnego. Płytki Cotto są bardziej wrażliwe na zabrudzenie, dlatego wskazana jest zapobiegawcza impregnacja za pomocą żywic naturalnych, specjalnego oleju hartowniczego lub wosku pszczelego. Preparaty zawierające fluorokrzemiany mogą uszkodzić wykładzinę.

Płytki odznaczają się długą żywotnością. Zachowują pierwotny kształt i są odporne na ścieranie. Ich odporność na ścieranie jest wyższa niż kamienia naturalnego, lub sztucznego.

Wady i zalety użytkowania

Płytki nie gwarantują ochrony przed hałasem (odgłosem kroków) i wymagają podkładu tłumiącego, jak np. pływająca posadzka. Z powodu ich wysokiej przewodności cieplnej okładziny podłogowe z płytek nadają się szczególnie przy ogrzewaniu

podłogowym. Z drugiej strony są to okładziny "zimne", chyba że przez ułożenie warstwy izolacyjnej w podłożu doprowadzi się do znacznego zmniejszenia szybkości odprowadzania ciepła przez okładzinę. Zabezpieczenie przed poślizgnięciem się na podłogach z płytek można osiągnąć przez odpowiednią fakturę powierzchni (groszkowaną, żeberkowaną). Powoduje to jednak wzrastające trudności z utrzymaniem powierzchni w czystości.

Okładzina z płytek promieniuje nieznacznie w wyniku ich naturalnej radioaktywności. Wielkość promieniowania zależy jest od użytych surowców. Jeśli do surowca podstawowego dodawany jest czerwony szlam, stanowiący odpad z produkcji aluminium, należy liczyć się z podwyższoną radioaktywnością.

Nawet jeśli materiał wyjściowy nie jest obciążony składnikami zagrażającymi promieniowaniem, w niektórych przypadkach substancje radioaktywne mogą być zawarte w glazurze. Jak to stwierdzono w latach 70. w odniesieniu do płytek importowanych, do ich barwienia, zwłaszcza na odcienie czerwone i zielone, stosowano uran. Dokładne informacje można uzyskać jednak tylko w nielicznych przypadkach z dołączonej ulotki.